

บทที่ 1

บทนำ

ไก่พื้นเมืองเป็นสัตว์ที่อยู่คู่สังคมไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณ กล่าวคือ เกือบทุกครัวเรือนในชนบทจะมีการเลี้ยงไก่พื้นเมืองบริเวณลานบ้าน ทั้งไก่ใหญ่และไก่เล็กรวมกันประมาณครัวเรือนละ 5-50 ตัว โดยเฉลี่ย 10-20 ตัวต่อครัวเรือน (อภิชัย, 2541) ถึงแม้ว่าไก่พื้นเมืองจะไม่มีมูลค่าในการนำเงินตราเข้าประเทศเช่นไก่เนื้อและไก่ไข่ที่เลี้ยงเป็นอุตสาหกรรม แต่ไก่พื้นเมืองถือว่าเป็นสัตว์ที่มีมูลค่าและคุณค่าอย่างมากต่อเศรษฐกิจสังคมของคนไทยมาช้านาน กล่าวคือ เป็นทั้งแหล่งอาหารโปรตีนจากสัตว์ที่หาได้ง่ายในครัวเรือน และส่วนที่เหลือจากการบริโภคสามารถนำไปจำหน่ายเพื่อช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว รวมทั้งเป็นวิถีชีวิตสังคมชนบท (เดียว, 2531 และจินตนา, 2547)

สภาพการเลี้ยงไก่พื้นเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ยังเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมไม่มากนัก ส่วนใหญ่ยังคงเลี้ยงแบบปล่อยให้หากินเองตามธรรมชาติ เกษตรกรเองก็มักจะนำไก่ที่มีการเจริญเติบโตดี (โตเร็ว) ไปบริโภคหรือจำหน่าย แล้วปล่อยให้ไก่ที่มีขนาดเล็ก และไก่แจ้หรือลูกผสมระหว่างไก่ป่าและไก่แจ้คุมฝูงแม่พันธุ์ จึงทำให้ไม่มีการพัฒนาปรับปรุงสายพันธุ์ให้มีลักษณะที่ดีเด่นทางเศรษฐกิจ ด้วยเหตุนี้ ไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงกันทั่วไปจึงมีขนาดเล็ก โดยเฉพาะไก่พื้นเมืองในภาคเหนือของประเทศมีขนาดเล็กกว่าภูมิภาคอื่นๆ และมีแนวโน้มว่าขนาดตัวจะเล็กลงอีก เนื่องจากไม่ได้รับความเอาใจใส่จากเกษตรกรเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพื้นที่การเพาะปลูกยังมีความอุดมสมบูรณ์ และ/หรือประชาชนมีรายได้จากการประกอบอาชีพอื่น เช่น การท่องเที่ยว หัตถกรรมในครัวเรือนดีกว่าภูมิภาคอื่น การเลี้ยงไก่จึงถูกปล่อยปละละเลยไปมาก (สุชน, 2534) ในส่วนของเกษตรกรเองก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการให้อาหารเสริมเพื่อให้แม่ไก่ได้รับโภชนาเพียงพอต่อการให้ผลผลิตและเหมาะสมกับความต้องการของตัวไก่ รวมทั้งการจัดการด้านอื่นๆ เช่น การคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์เพื่อใช้ทำพันธุ์ (การจับคู่ผสมพันธุ์) การจัดการรังไข่ที่เหมาะสมและเพียงพอ หรือการให้วัคซีนในการป้องกันโรค เป็นต้น ทำให้ไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงโดยเกษตรกรมีสมรรถภาพการผลิตต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับไก่ไข่พันธุ์ต่างประเทศทั้งด้านการเจริญเติบโตและการสืบพันธุ์ รัตนและคณะ (2537) รายงานว่า การที่ไก่พื้นเมืองให้ผลผลิตต่ำกว่าไก่ไขูลูกผสมทางการค้า (ผลผลิตไข่เท่ากับ 91.6 เปรียบเทียบกับ 242.9 ฟอง/ปี) เป็นผลมาจากไก่พื้นเมืองมีพัฒนาการของรังไข่และท่อหน้าไข่ที่ด้อยกว่า นอกจากนี้ไก่พื้นเมืองไทยยังมีสุขภาพความความเป็นแม่สูง ทำให้ยังคงมี

พฤติกรรมการฟักไข่และเลี้ยงลูก ในช่วงเวลาดังกล่าว ไข่จะหยุดวางไข่และกลับมาวางไข่ใหม่อีกครั้ง ไข่ ทำให้ศักยภาพการผลิตในเชิงอุตสาหกรรมลดลง (สุภรและคณะ, 2540; อดิศักดิ์และคณะ, 2543)

ปัจจุบันการเลี้ยงไก่พื้นเมืองกำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น เนื่องจากเลี้ยงง่าย มีความทนทาน ต่อสภาพการเลี้ยงในชนบทเป็นอย่างดี และยังเป็นสินค้าเพียงไม่กี่ชนิดที่ไม่มีปัญหาด้านการตลาด ทั้งนี้ เพราะมีปริมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค เนื่องจากมีรสชาติดี มีปริมาณไขมันต่ำ และ ปลอดภัยปราศจากสารพิษตกค้าง (เกรียงไกรและคณะ, 2543) จึงทำให้ความนิยมบริโภคไก่พื้นเมืองสูงตลอดทั้งปี

หากสามารถแนะนำหรือถ่ายทอดความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์ปีก โดยเฉพาะจากผลการศึกษาวิจัย เพื่อเพิ่มผลผลิตไก่พื้นเมืองให้แก่เกษตรกร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะช่วยให้เกษตรกรรายย่อยมีรายได้ จากการจำหน่ายไก่พื้นเมืองเพิ่มมากขึ้น จนสามารถทำเป็นอาชีพหลักของครอบครัวได้ ส่งผลให้ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองโดยทั่วไปมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น เท่าที่ผ่านมามีนักวิจัยและนักวิชาการได้ให้ ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับไก่พื้นเมืองเพิ่มขึ้น แต่ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยในสถานทดลอง ยังไม่มีรายงาน การวิจัยเชิงพัฒนาที่เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง จึงเห็นว่าการศึกษาวิจัยเชิงสาธิต โดยเน้น การใช้เทคนิคอย่างง่าย ๆ ที่คาดว่าจะช่วยให้แม่ไก่พื้นเมืองให้ผลผลิตไข่และจำนวนลูกไก่เพิ่มมากขึ้น เช่น การใช้ตู้ฟักไฟฟ้าแทนการให้แม่ไก่ฟักเองตามธรรมชาติ เพื่อให้แม่ไก่ทำหน้าที่ผลิตไข่อย่างเดียว น่าจะมีโอกาสผลิตลูกไก่ได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้วิธีการแยกลูกไก่ออกจากแม่ตั้งแต่แรกเกิด พร้อมกับนำ แม่ไก่ไปจุ่มน้ำให้เปียกชุ่มถึงผิวหนังทั่วตัว เข้าเย็นทุกวันจนหมดพฤติกรรมอยากเลี้ยงลูก ตามที่เคย อ้างอิงไว้โดยสุชน (2534) รวมทั้งให้มีการจัดการด้านอาหารเสริมในช่วงรอให้ผลผลิตไข่รอบใหม่ เพื่อให้แม่ไก่ได้รับโภชนาที่เพียงพอกับความต้องการของร่างกาย นอกเหนือจากการปล่อยให้แม่ไก่หา กินเองตามธรรมชาติตามที่เกษตรกรเคยปฏิบัติ น่าจะทำให้แม่ไก่กลับมาให้ไข่รอบใหม่เร็วขึ้น แต่ เนื่องจากข้อมูลเหล่านี้ยังมีอยู่น้อยมาก ดังนั้นจึงควรทำการศึกษาในฟาร์มของเกษตรกรรายย่อย โดยให้ เกษตรกรได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์ เพื่อ

1. ศึกษาถึงการเพิ่มสมรรถภาพการผลิตและการสืบพันธุ์ของแม่ไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงดูโดยเกษตรกร เมื่อ มีการให้และไม่ให้อาหารสำเร็จรูปไก่ไข่เสริม โดยใช้เทคนิคการจับแม่ไก่จุ่มน้ำหลังจากลูกไก่ฟัก ออกเป็นตัว
2. ศึกษาผลการใช้ตู้ฟักไข่เปรียบเทียบกับการให้แม่ไก่ฟักไข่เองตามธรรมชาติ
3. เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตของลูกไก่เมื่อมีการให้และไม่ให้อาหารสำเร็จรูปไก่ไข่เสริม